

Landskap: Skåne Upptecknat av: Johanna Olsson
 Härad: Luggede Adress: Mariehem Tårp
 Socken: Väisuf Berättat av:
 Uppteckningsår: 1933 Född år 1854 i Bårstuf Locken

Uppteckningen rör Fornminnen, samt mina egna min.
 nen från min barndom och ungdom, som jag själv upplevat
 hört sett och varit med om. In hassel gjordes slagruta lika
 så när de slog ut vatten till brunnar. Det var en man i
 Hjertshög som var mycket anlitad till sådant. Jag såg själv
 när han sökte efter vatten till våra brunnar. Han hade en
 ganska liten hasselkäpp, på något mer än en alms längd,
 så höll han med bäde händer, en hand om varje ända, gick
 sakta över där vi ungefär ville ha brunnen. Råkade han då
 komma över en vattenåra så ryckte de i käppen, der skulle
 brunnen grävas för där var han säker på blev vatten. De blev
 der också. Det slog aldrig fel.

Slagruta

SK

Luggede
Järlöf 1933

3796

Johanna Olson
Marickem, Pörrys
f. 1857 i BärstofsönLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1
 Mitt hem i Bärstofs socken N: 4 Skjvång, där jag är född
 var omkring 100 meter väster om gården fyra ättehögar,
 som allmänt kallades Fyrehögar. De lågo alla i en rad på 50
 meter omkring i längd, med en dalgång av en meter mellan
 var och en. De voro nästan alla lika med en höjd av 4 eller
 5 meter vardera. En sägen gick att 4 prinsar skulle der varit
 begravda. Gamla sade sig ofta ha sett ljusken der nattetid. Men
 trodde di. Tjuvkar med slagreda sökte efter skatter. Men att
 spöken husera der, därför var der ingen som våga sig dit nattetid.
 När min far 1850 övertog gården efter sin far hade ingen utgräv-
 ning företagits. När så min far haft gården några år beslöt han
 att göra en utgrävning i den förste högen som sträckte sig längst
 ned åt åkern, der kunde bli lite markvinning tyckte han.
 När di så grävde och kört bort en del kom de till en gravkammare
 byggd av flata stenar. Längst inne på en upphöjning av
 stenar stode 4 urnor fulla med aska liksom om det varit
 efter en likbränning så troddes det emellertid. Urnorna voro

 ?
 2
 Ättehögar

Så märkna att di föllo samman av sig själar. Sorgligt att sådana fornfynd skulle gå förlorade för vetenskapen. Även vapen och verktyg lägo der, såsom spjut spisar mejslar och hamrar mest av flinta vackert arbetade, min far tog visst vara på det för tillfället, men sen var han inte nog med att ge bort det också vid tillfälle. Sen blev der inte grävt mer i den högen. Ett par år derefter grävde han i den fjärde och nedersta högen. Från gården gick en markväg förbi högarna till markerna nedanom, den stupade rätt brant vid slutet av nedersta högen, så grävde di ut av den och lade på vägen för att höjda och jämna den. När di så hade grävt ett stycke in träffade de på ett stenrös med små runda stenar. När di plockat upp en del av dem låg derunder ett benrängel av en människe, far trodde ditt var någon som gjort något brott och blivit stensad till döds. Graven kastades igen och någon utgrävning blev der inte mer av. I den andra högen hade vi, i toppen på den en liten grälla, der hade vi en den härligaste utsikt över Ven, Spön, och den Danska kusten.

3
Fr.
Luggude
Wallur
1933

Uppf. Johann Olsson, Päärp
Ber. Dins.
f. 1854 i Bårslöv sn

3796

Så länge min far hade gården avtrände han alltid varje
Midsommarafton en tjärtunna på den förste högen. Han inbjöd
då alltid några familjer till att åse skådespelet. Vi hade
mycket trevligt, vi sågo också en mängd Sant Hans eldar
vid den Danska kusten. Min far lemnade gården på 80 talet
sen dess har den flera gånger bytt ägare, så nu vet jag inte
hur det ser ut, jag har inte varit där på många år. Der är
två ättehögar till i Bårslövs socken, den ene är bara liten
och kallas Björjarehögen, den andre är i Attarp och kallas
Gröthög den är mycket stor i omkræts, en stor källare är
utgrävd värdi di förvarade potatis för vinterbehov. Upppe
på toppen av högen var en stor dansbana, der byns ungdom
roade sig med dans och lekar Midsommarafton. Den tiden
fanns inga Tivoliojen ingen folkets park, Ungdomen
fick nöja sig med att dansa på bara marken. X
En gammal gumma i vår församling var mycket sjuk, och
hade legat medvetslös i två dagar men själen wite inte lämna kroppen

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4

midsommar
eldar.

4 Di sände då bud efter ett par gamla gummer som brukade
vara med vid sådana tillfällen. Den ena hade hört att om de
var hönsfjäder i kuddarna hade man svårt för att dö, di bestämde
då att lägga en filt på golvet så lyfte di den sjuka av sängen
och lade henne ner på golvet, när hon legat der lite så dog hon.
Di talade med stoltthet om hur de enkla medlet hade befriat den
gamla från sina plågor, och förhjälpit henne till ett bättre liv.
Vid allmänna vägen mellan Rörslövs och Välluvs kyrkor låg
ett hus, med en mycket stor fruktträdgård. Der bodde en smickare
som hette Jöns Pålsson med sin hustru; platsen kallades allmänt
för Välluvs have (hage) för di många fruktträden. Hustrun blev
en dag svårt sjuk, så livet stöd ej att rädda. Men hon bad grät
skrek och rorade att hon ville inte dö, men det oaktat så dog hon.
När hon så skulle begravas bar di henne från sorgehuset till
kyrkogården, der var alltid 4 som bar, när di besit ett stycke
var der 4 andra som tog vid, nu var der lite begravningsgäster
så der blev inte många ombytte, utan bärasora blev överanstängda

Svårt för
att dö.

Närmare di kom Ryrkogården dess tyngre blev hon, det var som om kristan varit full med sten men det gick för sig ändå. Orsaken varför hon blev så tung, var trodde di, att när hon inte ville dö ville hon hellre inte begravas. Min äldste farbror egle ett hemman 5 minuters väg från Välluv hade varit med och talade ibland om den ansträngande likfärden. Den tiden hade di på landet i varken likvagn eller fjäderwagnar. Huset blev med rivit något år för min tid, men fruktträden stod kvar. Der spökades värre, en hade hört ett, en annan ett annat. En man hade sin åker derupptill han sade sig ofta hört gräsuggan grymtande o glöffande tassa omkring på åkrarna. Då fick man passa sig så hon inte kom för nära, satte man inte fesen i bora utan hon kunde tränga sig emellan kunde de hända att man klyps des mitt itur. De är mannes egna ord som jag själv hört. En man hade hemtat en ^{tuppen} kväll, när han kom vid haven så got ~~han~~ mannen blev så rädd, det var spöket som var framme igen. Alla vara rädda för spöket i Välluv hade, men inte fruktträderna.

Begravning

6 Alla som voro födde en Söndag eller Torsdag, kunde se
 spöken eller (Frössale) som spöken i allmänhet kallades. Var
 der någon som skulle gå bort en kväll, var de säkrast att vän-
 da ut och in på fickorna innan di gick, ifall di skulle komma
 ut för bäckamannen, han kunde förvilla dem så di fick gå hela
 natten utan att hitta hem. För att djuren skulle trivas i ladu. *Få djuren
 att trivas.*
 gården brukade di gräva ner en smok under krubban. Der
 var gubbar som gick omkring i gårdarna och sålde sådana, min
 far köpte en träask med en smokunge uti och grävde ner. Det
 var inte svårt att skaffa smokungar, smoken lade sina ägg i
 gödselhögar, gödseln låg i högen och kördes inte ut mer än en gång
 om året, då var di många par hästar och vagnar de kallades
 (möggitte) Då kunde di träffa på smokägg, di hängde samman *(Möggitte)*
 i långa rader 15-20 stycken grävita ägg i varje rad, som ostade
 gjordes. En stor smok kom ibland om sommaren in på gården
 låg o solade sig vid den östra längan, vi barn voro mycket rädda
 för den. En dag kom der en gammal man som hette Lindström
 han hade varit trädgårdsmästare och jägare

7
 Nu gick han mest och samlade upp snapsar i gårdarna, men
 alltid hade han sitt laddade gevär, med, när han fick se smoken
 lade han ann. o skjöt den mitt av. Min far blev mycket ond
 han var rädd de betydde olycka för gården. En dräng var
 ut bitarna på åkern, der låg di och hoppade ända till kvällen.
 Hylle var en nyttig växt, vi hade mycket hylle i vår trädgård. Hylle
 Mor plockade hylleblommor sommartorkade dem och användes
 som medel mot förkylning för hosta och hecket, än kokades hylletke
 som vi drucko, än immades vi med blommorna som de stogs kok-
 het vatten på. Ät de gröna bären bereddtes något till kapris, Ät de
 mogna bären bereddtes en god och hälsosam saft. Och av själva trädet
 sågade min far av ett stycke som han gjorde skoplygg ar. Även
 byskomakaren kom hem och fick ett stycke när han behövde till
 skoplygg. Jag såg ofta på hur de gick till, di viste inte av att köpa
 varken stift eller nubbe, var här än, så kostade de prångar o de
 var här ont om. Självhuskällring och självförsörjning var
 tidens lösen för såväl rika som fattiga i den tiden.